

okrakow.pl

Prezentacja czasowa w Muzeum Armii Krajowej – „14 scen pamięci. W 80. rocznicę uwolnienia więźniów KL Auschwitz”

23 stycznia 2025

W czwartek 23 stycznia w Muzeum Armii Krajowej w Krakowie odbyło się otwarcie prezentacji czasowej pt. „14 scen pamięci. W 80. rocznicę uwolnienia więźniów KL Auschwitz”.

Z okazji przypadającej w tym roku 80. rocznicy wyzwolenia niemieckiego obozu KL Auschwitz Muzeum AK przygotowało niezwykłą ekspozycję. W przestrzeni wystaw czasowych pokazuje 14 plastycznych makiet przedstawiających sceny z życia więźniów obozów koncentracyjnych. Makiety powstały kilkanaście lat po wojnie na podstawie wspomnień dwóch krakowian więzionych podczas wojny w hitlerowskich kacetach.

Na wernisaż prezentacji przybyli m.in. Jan Baster (syn) i Janusz Baster (bratanek) – członkowie rodziny Zbigniewa Bastera, byłego więźnia KL Auschwitz i KL

Mauthausen, którego relacje posłużyły do wykonania makiet. Obecne były także prezes Stowarzyszenia Rodzina Więźniarek Niemieckiego Obozu Koncentracyjnego Ravensbrück prof. Elżbieta Kuta,, prezes Zarządu Obszaru Południowego Zrzeszenia WiN w Krakowie Małgorzata Janiec, przedstawiciele krakowskiego Stowarzyszenia Gaudium et Spes z podopiecznymi oraz Teatru Nie Teraz z Tarnowa.

Spotkanie rozpoczął krakowski aktor Andrzej Róg recytacją wiersza „Modlitwa do Bogurodzicy” Krzysztofa Kamila Baczyńskiego oraz utworu więźniarki obozu pracy w Skarżysku Kamiennej. Następnie głos zabrał dyrektor Muzeum dr Jarosław Szarek.

– Jest jedno słowo, które opisuje cały bezmiar niemieckich zbrodni i strachu, jaki dotykał ludzi. To słowo to „Auschwitz” – niemiecka fabryka śmierci. Ale prócz Auschwitz było jeszcze wiele innych takich obozów. Wiąże się z tym tajemnica zła: skąd ono się bierze. Ostatecznie jednak to miłość zwyciężyła, nawet w obozie śmierci. Takie nazwiska jak ojciec Kolbe i rotmistrz Pilecki pokazują, że ostatecznie na końcu zawsze zwycięża dobro i miłość – mówił dyrektor.

Przypomniał też początek niemieckiego obozu Auschwitz, który powstał jako miejsce przetrzymywania polskich więźniów politycznych i w którym zginęło ponad 100 tys. Polaków.

O autorce makiet Józefie Chodackiej i okolicznościach ich powstania opowiedziała kuratorka ekspozycji Monika Karolczuk. Mówiła też o dziełach sztuki związanych z obozami. *– Literatura obozowa powstawała bezpośrednio po wojnie. Inne dzieła już wiele lat po niej. Proszę zobaczyć, ile czasu minęło, żeby artyści mogli zmierzyć się z tym tematem – podkreśliła.*

Jan Baster, którego ojciec uczestniczył w powstawaniu makiet, podzielił się wspomnieniami z domu rodzinnego. *– Ojciec nie był skory do wspomniania tamtych czasów. Długie lata namawiałem swojego tatę, żeby spisał podyktował lub w jakikolwiek sposób utrwalił swojej wspomnienia. Udało mi się dopiero w latach 80. – mówił. Gość obiecał przekazać do zbiorów Muzeum zdjęcia obozowe, które posłużyły jako wzór do wykonania makiet.*

Zaprezentowane wczoraj ekspozyty zostaną w przyszłości włączone do wystawy stałej Muzeum AK.

Makiety ukazujące codzienność i dramat więźniów niemieckich obozów koncentracyjnych zostały przygotowane kilkanaście lat po wojnie przez krakowską artystkę plastikę Józefę Chodacką (spod jej ręki wyszły m.in. figurki w słynnej ruchomej szopce w kościele Kapucynów w Krakowie).

Przy ich tworzeniu wspomagali ją byli więźniowie obozów, krakowianie Józef Pawlik (KL Auschwitz, KL Sachsenhausen) i członek AK Zbigniew Baster (KL Auschwitz, KL Mauthausen). Ich wspomnienia i konsultacje nadały pracom realizmu i autentyczności.

Na makietach zobaczyć można obozowe sceny: pracę ponad siły, znęcanie się strażników i kapo nad więźniami, bicie, śmierć, wykonywanie kary, modlitwę.

Makiety – wykonane m.in. z gipsu, tkanin, papieru, drewna – przez wiele lat stanowiły element wystawy stałej w Muzeum Czynu Zbrojnego w Nowej Hucie, a obecnie są częścią zbiorów Muzeum Armii Krajowej.

Makietom towarzyszą obozowe ekspozyty z kolekcji Muzeum Czynu Zbrojnego, m.in.: pasiaki, miska i talerz używane przez więźniów, bucik wykonany z obozowego chleba w Mauthausen, kostki mydła z Majdanka oraz obozowe dokumenty: listy więźniów wysyłane do rodzin, świadectwo zgonu, spis rzeczy więźnia.

Prezentacja w Muzeum AK została przygotowana z okazji przypadającej 27 stycznia 80. rocznicy uwolnienia więźniów obozu KL Auschwitz. Będzie można ją oglądać do 31 marca br.

Fot. Paweł Stachnik/Muzeum AK

<https://okracow.pl/prezentacja-czasowa-w-muzeum-armii-krajowej-14-scen-pamieci-w-80-rocznice-uwolnienia-wiezniov-kl-auschwitz/>